



NYHEDSBREV | 2020-2021 | | 15. DECEMBER 2021

Grænsekontrol skal være sidste udvej

Nye krav til EU-lande skal skabe en mere koordineret tilgang i EU ved fælles trusler

EU-Kommissionen fremlagde den 14. december et længe imødeset forslag til forordning om en revision af reglerne for kontrollen ved de ydre og indre grænser i Schengenområdet.

Formålet med Kommissionens forslag er bl.a. at:

- Begrænse medlemsstaternes brug af midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser og sørge for, at det kun bliver anvendt som en sidste udvej.
- Gøre det muligt for Rådet at vedtage bindende regler om midlertidige rejserestriktioner ved EU's ydre grænser i tilfælde af trusler mod folkesundheden.

Kontrollen ved de indre grænser

Kommissionen foreslår, at der indføres en række nye krav til medlemsstaternes begrundelser, når de beslutter sig for at genindføre grænsekontrol ved de indre grænser i tilfælde af alvorlige trusler mod den offentlige orden eller den indre sikkerhed. Beslutningen om at genindføre midlertidig grænsekontrol er dog fortsat medlemsstaternes prerogativ, trods ønsker fra bl.a. Sydeuropa og Europa-Parlamentet om at fratage medlemsstaterne denne ret. Men Kommissionen får med forslaget nye redskaber til at vurdere medlemsstaternes behov for at indføre grænsekontrol og sikre, at grænsekontrol ved de indre grænser bliver brugt som en sidste udvej.

Kommissionen foreslår bl.a. følgende ændringer:

-
- Medlemsstaterne skal som i dag kunne indføre grænsekontrol i op til seks måneder efter den såkaldte normalprocedure ved *forudsigelige trusler* (mod den offentlige orden og indre sikkerhed). Det er den Danmark i øjeblikket bruger. Grænsekontrollen skal fortsat kunne forlænges for yderligere seks måneder ad gangen. Men medlemsstaten skal først vurdere, om det vil være mere hensigtsmæssigt med alternative foranstaltninger, såsom politikontrol eller politisamarbejde. Den maksimale varighed af intern grænsekontrol må ikke overskride 2 år. I helt exceptionelle situationer kan en medlemsstat dog beslutte at fastholde grænsekontrollen længere.
 - Medlemsstaterne skal straks kunne indføre grænsekontrol ved de indre grænser i op til 30 dage ved *uforudsete trusler* (mod den offentlige orden og indre sikkerhed), som kræver øjeblikkelig handling. Der er mulighed for forlængelse i op til 3 måneder.
 - Medlemsstaterne skal levere detaljerede begrundelser og notifikationer af beslutninger om at genindføre grænsekontrol, for så vidt angår deres påvirkning af den fri bevægelighed og konsekvenserne for grænseregioner.
 - Medlemsstaterne skal foretage risikovurderinger ved yderligere forlængelse af grænsekontrol ved en indre grænse, hvis den har fundet sted i mere end 6 måneder. Hvis kontrollen har fundet sted i 18 måneder, vil Kommissionen skulle afgive en udtalelse om nødvendigheden af kontrollen, og om den står i et rimeligt forhold til truslen.
 - Det skal være muligt for et flertal af medlemsstaterne at reagere i fællesskab, hvis de samtidig berøres af den samme alvorlige trussel ved deres indre grænser. Rådet skal kunne bemyndiges til at vedtage koordinerede gennemførelsesforanstaltninger om genindførelsen af grænsekontrol, hvis andre foranstaltninger vurderes at være utilstrækkelige til at håndtere truslen. Landenes nationale beslutninger vil da bortfalde. Foranstaltningerne skal vedtages på baggrund af et forslag fra Kommissionen for en periode på 6 måneder. Yderligere forlængelse er mulig, så længe truslen eksisterer. Hvis Kommissionen ikke finder kontrollen ved de indre grænser proportional, kan den anbefale brugen af alternative foranstaltninger såsom øget og mere operationel politikontrol i grænseregionerne.
 - Der indføres en ny procedure, der gør det muligt for en medlemsstat at nægte adgang for en irregulær migrant fra et andet Schengenland og omgående tilbagesende denne til det Schengenland, han eller hun er kommet fra.

Kontrollen ved de ydre grænser

Ifølge Kommissionen viser erfaringerne fra covid-19-pandemien, at der er brug for en bedre koordination mellem EU-landene, når det drejer sig om håndteringen af sundhedstrusler. Kommissionen foreslår derfor, at Rådet skal have mulighed for hurtigt at vedtage bindende regler om midlertidige rejserestriktioner ved de ydre Schengengrænser i tilfælde af en trusler mod folkesundheden. Formålet med dette er at sikre en mere ensartet anvendelse af rejserestriktionerne i de enkelte medlemsstater.

Kommissionen lægger dog op til, at der skal gælde undtagelser fra rejserestriktionerne for personer, der af tvungende grunde er nødt til at rejse, unionsborgere og borgere, der er bosiddende i Schengenområdet.

Endelig foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne skal kunne træffe særlige foranstaltninger for at kontrollere EU's ydre grænser effektivt i en situation, hvor migranter udnyttes til politiske formål, som vi på det seneste har set det med Hvideruslands hybride angreb mod EU ved grænsen til Polen og Litauen. Bl.a. skal medlemsstater omgående kunne beslutte at begrænse antallet af grænseovergangssteder samt øge grænseovervågningen.

Danmarks deltagelse

Danmark deltager pga. af retsforbeholdet ikke i Rådets vedtagelse af ændringerne til Schengengrænsekodeksen, ligesom Danmark ikke vil være EU-retligt bundet af den. Men, da der er tale om en udbygning af Schengenreglerne, har Danmark ret til at deltage på et mellemstatsligt grundlag. Danmark skal inden for seks måneder efter Rådets vedtagelse af forordningen meddele, at Danmark vil gennemføre ændringerne i dansk ret.

Baggrund

Ifølge de nuværende regler i Schengengrænsekodeksen fra 2016 (Forordning 2016/399) må der som udgangspunkt ikke være grænsekontrol ved de indre grænser mellem landene i Schengenområdet.

Medlemsstaterne kan kun undtagelsesvist og som en sidste udvej genindføre midlertidig grænsekontrol ved deres indre grænser, hvis der foreligger en alvorlig trussel mod den offentlige orden eller den indre sikkerhed. I praksis har en række medlemsstater herunder Danmark dog de seneste år flittigt benyttet muligheden for at genindføre grænsekontrol ved de indre grænser til at håndtere terror og organiseret kriminalitet og sundhedstrusler.

Danmark har gennemført midlertidig grænsekontrol ved grænsen mod Tyskland siden den 4. januar 2016 og mod Sverige siden den 12. november 2019. Danmark har i øjeblikket forlænget den midlertidige grænsekontrol til begge lande frem til den 11. maj 2022.

Schengenområdet omfatter 22 EU-lande og Island, Norge, Schweiz og Lichtenstein. EU-landene Bulgarien, Rumænien, Cypern og Kroatien er endnu ikke fulde medlemmer af Schengenområdet.

[Kommissionens forslag](#) Kom(2021)0891 af 14. december 2021.

Produceret og skrevet af:

Morten Knudsen, EU-konsulent, 33373695

Kilderne til dette nyhedsbrev kan i deres helhed læses på de enkelte mediers hjemmesider. Klik på linket under hver kilde for at læse den fulde version.

Har du problemer med at finde en kilde, kan du få hjælp i Folketingets Bibliotek. Kontakt biblioteket på lokal 3499 e-mail: biblioteket@ft.dk.

EU-nyt fra EU-konsulenterne sendes løbende til abonnenter i Folketinget

